

فهرست مطالب
مجموعه کتاب‌های

سیر تا پیاز

آموزش	۷
سؤالات تشریحی	۶۳
پاسخنامه سؤالات تشریحی	۱۰۸
سؤالات تستی	۱۲۳
پاسخنامه سؤالات تستی	۱۷۰

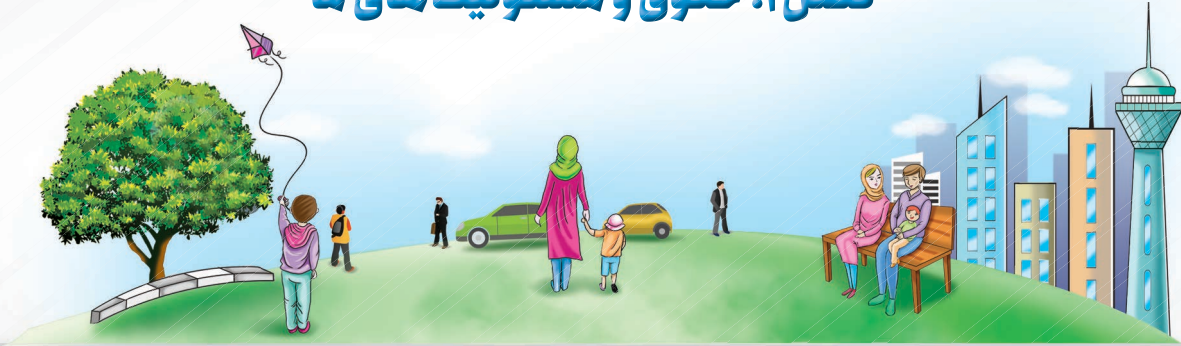

آموزش

سیر تا پیاز

۸	فصل اول: حقوق و مسئولیت‌های ما
۱۲	فصل دوم: قانون، قانون، قانون
۱۵	فصل سوم: مقابله با حوادث
۱۸	فصل چهارم: تولید، توزیع، مصرف
۲۲	فصل پنجم: محیط زندگی خود را بشناسیم
۲۷	فصل ششم: از زیستگاه‌های ایران محافظت کنیم
۳۲	فصل هفتم: جمعیت و منابع
۳۷	فصل هشتم: گردشگری در ایران
۴۱	فصل نهم: سرزمین ما، کاوش در گذشته‌های دور
۴۶	فصل دهم: شکل‌گیری امپراتوری‌های بزرگ در ایران باستان
۵۲	فصل یازدهم: اوضاع اجتماعی - اقتصادی ایران باستان
۵۸	فصل دوازدهم: فرهنگ و تمدن ایران باستان

فصل ۱: حقوق و مسئولیت های ما

درس اول: من حق دارم

همه ما مخلوق خداوند هستیم.

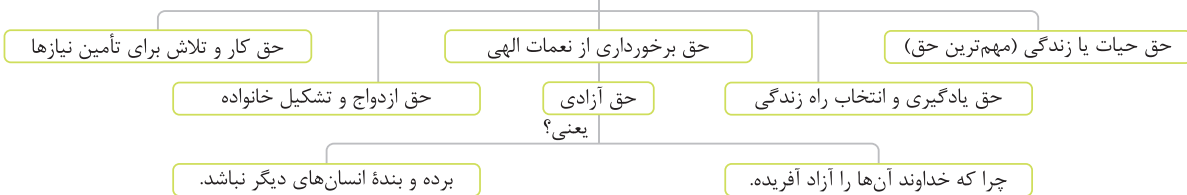
آیات و احادیث

خداوند در قرآن در مورد گرامی بودن مقام انسان چه فرموده؟ «ما فرزندان آدم را بسیار گرامی داشتیم... و آن ها را بر بسیاری مخلوقات دیگر برتری بخشیدیم.» (سوره اسراء - ۷۰)

منظور از حق چیست؟ چیزهایی است که یک انسان به دلیل مقام انسانی اش، شایستگی داشتن آن ها را دارد.

مثال: حق حیات یا حق زندگی

انسان ها از ابتدای خلقت و تولد دارای حقوق طبیعی می شوند

چرا انسان به تنهایی نمی تواند زندگی کند؟ کمک گرفتن از دیگران برای رفع نیازهای مادی و معنوی

مثال:

ابتدای تولد: ارتباط برقرار کردن با پدر و مادر و خواهر و برادر و خویشان

مدرسه رفتن: ارتباط با معلمان و همکلاسی ها

ازدواج کردن: صاحب فرزند و زندگی با همسر و فرزندان

زندگی در محله یا شهر و روستا: ارتباط با دیگران

هر فردی تبعه یک کشور است یعنی موجب می شود افراد حقوقی بر مبنای قوانین آن کشور داشته باشند.

حقوق افراد

۱- حقوق انسان در خانه و خانواده

نکته

- ۱ هیچ‌کس حق ندارد دیگری را مسخره کند یا به او صدمه بزند.
 ۲ مسخره کردن انسان‌ها از نظر قرآن گناهی بزرگ است.

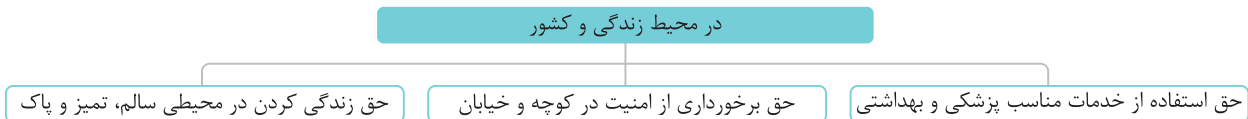
۲- حقوق انسان در مدرسه

نکته

- ۱ هیچ‌کس نباید در مدرسه مورد تمسخر یا تنبیه بدنی قرار بگیرد.
 ۲ مسئولان و معلمان مدرسه با همه دانش‌آموزان با اخلاق نیکو و مهربانی و عدالت رفتار می‌کنند.

۳- حقوق انسان در محیط زندگی و کشور

نکته

در کشور ما مؤسساتی وجود دارند که با همکاری مردم برای بهداشت و سلامتی، آموزش و امنیت مردم تلاش می‌کنند.

خلاصه درس اول

بهره‌مندی از حقوق طبیعی	مهم‌ترین حق انسان	حقوق طبیعی انسان‌ها
از ابتدای خلقت و تولد انسان	حیات و زندگی	ازدواج - انتخاب راه زندگی - آزادی
روابط دائم با یکدیگر	تبعه یک کشور	شناسنامه فرد
برخورداری از حقوق مختلف	داشتن حقوق قانونی بر مبنای قوانین آن کشور	فرزند چه کسی و متعلق به کدام کشور است؟
انواع حقوق ما	حق تحصیل و شکوفایی استعدادها	گناه بزرگ از نظر قرآن
در خانواده - مدرسه - کشور	حق فرد در خانه و خانواده	مسخره کردن دیگران
حق دانش‌آموز در مدرسه	حق داشتن امنیت در کوچه و خیابان	رفتار معلمان و مسئولان مدرسه با دانش‌آموزان
توجه مسئولان مدرسه بدون تبعیض به همه	حق هر فرد در محیط زندگی و کشور	اخلاق نیکو، مهربانی، عدالت

درس دوم: من مسئول هستم

- ما در روابطی که با دیگران برقرار می‌کنیم، دارای «حقوق متقابل» هستیم.
  - همراه با هر حق، مسئولیت‌ها و تکالیفی وجود دارد. **حق و مسئولیت** به منزله دو کفه ترازوند که باید تعادل آن‌ها حفظ شود. همانطور که ما حقوقی داریم، مسئول هم هستیم.
  - **مسئولیت:** یعنی وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می‌رود آن‌ها را انجام دهیم.
  - وقتی فردی وظایف و تکالیف خود را خوب انجام می‌دهد، می‌گویند او فرد **مسئولیت‌پذیری** است.
- آیا فردی هست که مسئولیتی نداشته باشد؟ خیر } افراد در نقش‌های مختلف مسئولیت‌های مختلف دارند.
 اگر چه ممکن است بعضی افراد مسئولیت‌های بیشتر یا مهم‌تری داشته باشند.

من در برابر چه چیز و چه کسانی مسئول هستم؟

- من در نزد خدا مسئول هستم.
- من نسبت به خودم مسئول هستم.
- من نسبت به دیگران مسئول هستم.
- من نسبت به محیط زندگی خود و عالم آفرینش مسئول هستم.

من در نزد خداوند مسئول هستم

- خداوند متعال نعمت‌های فراوانی به من عطا کرده است **مثلاً** ← عقل، فکر، استعداد و توانایی، خانواده، معلم، خوراک، پوشاک و ...
- **وظیفه من این است که:** ۱) خداوند را عبادت کنم. ۲) شکرگزار نعمت‌هایش باشم. ۳) از دستورات او که برای سعادت و خوشبختی من است، پیروی کنم.
- شکرگزاری یعنی چه؟ ۱) استفاده صحیح از نعمت‌ها، ۲) قدر نعمت‌ها را دانستن، ۳) به هدر ندادن آن‌ها
- خداوند از اعمال و رفتار من و از آنچه در قلب و فکر من می‌گذرد، آگاه است.

آیات و احادیث

این از فضل پروردگار من است، تا مرا آزمایش کند، که آیا شکر می‌کنم یا کفر می‌ورزم؟ (سوره نمل - ۴۰)

من نسبت به خودم مسئول هستم

- یکی از مسئولیت‌های من، **مراقبت از خودم** است.
  - **راه‌های مراقبت از بدن:** ۱) خوردن غذای سالم و پرهیز از غذاها یا مواد مضر ۲) رعایت بهداشت و نظافت ۳) خواب کافی ۴) ورزش
  - ۵) محافظت از بدن در برابر موقعیت‌های خطرناک
  - **مثلاً:** سرما یا گرمای شدید، ترقه بازی، عبور از جاده و خیابان
  - باید تلاش کنم ← شناخت استعدادهای خود + شکوفایی آن‌ها
- دروغ نگفتن و غیبت نکردن با زبان } جنبه دیگر مراقبت از اعضای بدن
 خطا یا گناه نکردن با دست و پا }
 مراقبت از اعمال و رفتار خود }

خلاصه درس بیست و سوم

تأثیر زیاد در زندگی فردی و اجتماعی	مقدس برای آریایی‌ها	پيامبر ايران باستان
تعلیمات مذهبی	آب - آتش - خاک - باد	زرتشت
اقوام زرتشت	منشأ تمام خیر و خوبی‌ها در آیین زرتشت	کتاب اوستا
اصلاح عقاید ایرانیان - دعوت به پرستش اهورامزدا	اهورامزدا	تعالیم دین زرتشت
مقدس برای ایرانیان باستان	در دوره ساسانیان ساخته شد	دین رسمی دوره ساسانیان
آتش	آتشفکده	زرتشت
غذای اصلی مردم ایران باستان	آرد کردن غلات	واردات از کشور یونان
گندم و جو	آسیاب‌های آبی	روغن زیتون
واردات از هند	گناه هنگام غذا خوردن	آداب غذا خوردن ایرانیان باستان
ادویه	سخن گفتن	شستن دست‌ها قبل و بعد از غذا خواندن دعای نان در ابتدا و پایان غذا
تقلید از لباس ایرانیان	ظروف مورد استفاده ایرانیان باستان	طراحی شلوار
روم و یونان	سفالی - سنگی - فلزی	ایرانیان
پوشاک مردان	پوشاک زنان	ورزش ابداع ایرانیان باستان
شلوار - بالاپوش آستین‌دار - کلاه نمدی	شلوار - پیراهن بلند - سرپند	چوگان
ورزش مورد علاقه ایرانیان	آموزش ایرانیان به فرزندان خود	ورزش اشاره شده در شاهنامه
رزمی - پهلوانی - کشتی	سوارکاری - تیراندازی - راستگویی	چوگان بازی
ورزش چوگان در زمان	سه اصل زرتشت	بازی چوگان
هخامنشیان - ساسانیان	گفتار نیک - کردار نیک - پندار نیک	اسب‌سواران از یک چوب دستی به نام چوگان و یک گوی استفاده می‌کنند.
موهبت الهی	جشن‌های عصر باستان	نوروز در ایران
شاد زیستن	نوروز - سده - مهرگان	نو شدن سال - رویش طبیعت - شروع کشاورزی
برگزاری جشن نوروز در زمان هخامنشیان		
در تخت جمشید		

درس بیست و چهارم: دانش و هنر در ایران باستان

پیشرفت‌های ایرانیان در دانش، هنر و معماری ← جلوه‌های شکوه تمدن کهن ایران ← اساس گسترش آن ← زبان و خط

زبان پارسی (فارسی)

زبان مردم ایران از زمان استقرار اقوام آریایی در ایران ← زبان فارسی

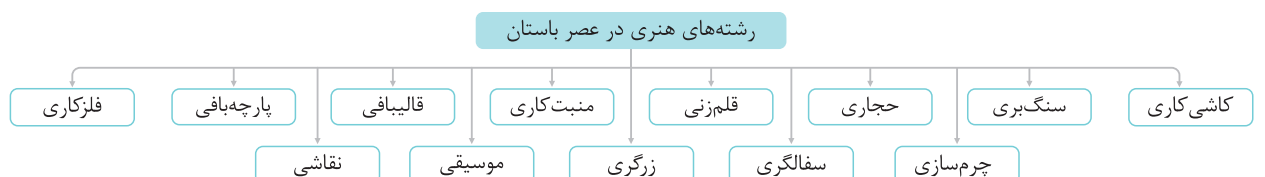

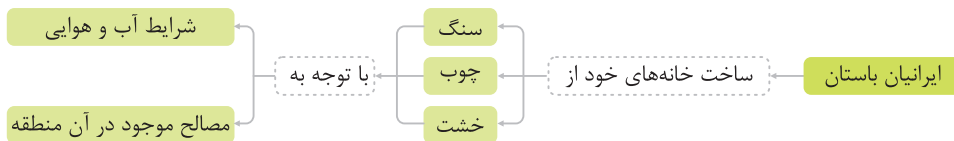
پیشرفت چشمگیر ایرانیان باستان در علوم و فنون ← ساخت بناهای عظیم و محکم، سدها، پل‌ها، ابزارها و وسایل زندگی ابداع شده توسط ایرانیان نشان‌دهنده آشنایی آن‌ها با علوم ریاضی، هندسه، زمین‌شناسی و ...

دانش

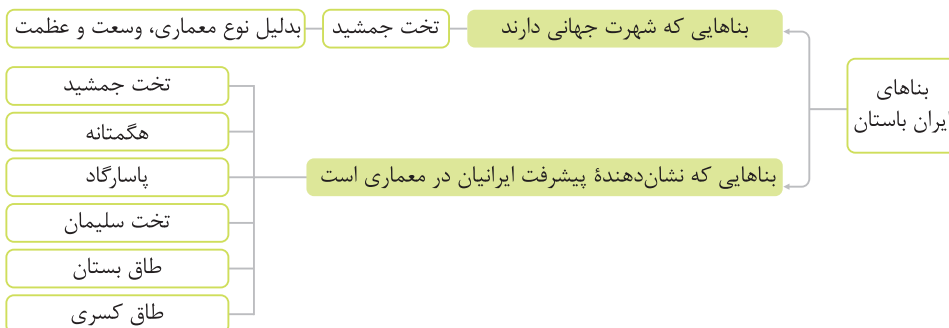

هنر

ساخته‌شدن بناهای بزرگ و باشکوه چون کاخ، آرامگاه‌ها و آتشکده‌ها با تأسیس امپراتوریهای بزرگ و ساختن شهرها

خلاصه درس بیست و چهارم

زبان اقوام آریایی	اساس گسترش دانش، هنر، معماری	جلوه‌ای از عظمت تمدن کهن ایران
فارسی	خط و زبان	پیشرفت در دانش - هنر و معماری
زبان دوره اسلامی	زبان دوره اشکانیان و ساسانیان	زبان در دوره هخامنشیان
فارسی دری	پارسی میانه (پهلوی)	پارسی باستان
خط هخامنشیان	تمدن صاحب خط	اصل ۱۵ قانون اساسی
میخی	ایلام	زبان فارسی زبان مشترک مردم ایران است. استفاده از زبان محلی آزاد است.
کم‌نظیرترین تقویم ایران باستان	خط کتیبه‌های بیستون و هخامنشیان	اقتباس خط توسط هخامنشیان
خورشیدی (شمسی)	میخی	از اقوام بین‌النهرین
تأسیس مدرسه پزشکی	سه نوع پزشک در اوستا	نیاز به اختراع تقویم
شاپور ساسانی	جراح - پزشک معمولی - پزشک دعا	فعالیت‌های کشاورزی
شهرت جهانی تخت جمشید	مصلح معماری ایرانیان	قدیمی‌ترین مدرسه پزشکی ایران
معماری - وسعت - عظمت	با توجه به شرایط آب و هوا - مصلح منطقه	جندی شاپور
رشته‌های مدرسه جندی شاپور	طاق بستان	نشان‌دهنده پیشرفت ایرانیان در معماری
نجوم - موسیقی - شیمی - ریاضیات	در کرمانشاه	پاسارگاد - تخت سلیمان - طاق کسری
		کیمیاگری
		شیمی

سوالات تشریحی

سیر تا پیاز

- ۶۴ فصل اوّل: حقوق و مسئولیت‌های ما
- ۶۶ فصل دوم: قانون، قانون، قانون
- ۶۹ فصل سوم: مقابله با حوادث
- ۷۲ فصل چهارم: تولید، توزیع، مصرف
- ۷۵ فصل پنجم: محیط زندگی خود را بشناسیم
- ۸۰ فصل ششم: از زیستگاه‌های ایران محافظت کنیم
- ۸۴ آزمون نوبت اول
- ۸۵ فصل هفتم: جمعیت و منابع
- ۸۸ فصل هشتم: گردشگری در ایران
- ۹۱ فصل نهم: سرزمین ما، کاوش در گذشته‌های دور
- ۹۴ فصل دهم: شکل‌گیری امپراتوری‌های بزرگ در ایران باستان
- ۹۸ فصل یازدهم: اوضاع اجتماعی - اقتصادی ایران باستان
- ۱۰۱ فصل دوازدهم: فرهنگ و تمدن ایران باستان
- ۱۰۵ آزمون نوبت دوم (۱)
- ۱۰۶ آزمون نوبت دوم (۲)
- ۱۰۸ پاسخنامه تشریحی

درس اول: من حق دارم

گزینه درست را انتخاب کنید.

- ۱ مهم‌ترین حق همه انسان‌ها چیست؟
  - ۱) حق ازدواج
  - ۲) حق آزادی و عدم بندگی
  - ۳) حق حیات و زندگی
  - ۴) حق کار و تلاش
- ۲ خداوند در قرآن کدام مورد را به عنوان گناهی بزرگ معرفی کرده است؟
  - ۱) اسراف
  - ۲) مسخره کردن دیگران
  - ۳) تنبیه کردن
  - ۴) محبت نکردن
- ۳ کدام یک از موارد زیر از حقوق انسان‌های در مدرسه نیست؟
  - ۱) تبعیض قائل نشدن بین او و دیگران
  - ۲) انتقاد از مشکلات درسی
  - ۳) تنبیه و مسخره نکردن او
  - ۴) حق سواد

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

- ۴ انسان‌ها از ابتدای خلقت و تولد دارای حقوق ..... هستند.
- ۵ یکی از حقوق افراد در خانه و خانواده حق داشتن ..... است.
- ۶ چیزهایی که یک انسان به دلیل مقام انسانی‌اش شایستگی داشتن آن‌ها را دارد ..... اوست.
- ۷ انسان نباید برده انسان دیگر باشد، چون خداوند انسان‌ها را ..... آفریده است.
- ۸ مسخره کردن انسان‌ها از نظر قرآن ..... بزرگ است.

درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

- ۹ خداوند از زمان آفرینش انسان حقوقی را به او عطا کرده است.
- ۱۰ یکی از دلایلی که انسان نمی‌تواند به تنهایی زندگی کند این است که از ابتدای تولد با دیگران رابطه برقرار می‌کند.
- ۱۱ از حقوق انسان‌ها در محیط خانه و خانواده حق داشتن امنیت است.
- ۱۲ دانش‌آموز حق بیان مشکلات درسی در محیط مدرسه را ندارد.
- ۱۳ هر فردی تبعه یک کشور است یعنی حقوقی بر مبنای قوانین آن کشور دارد.

وصل کنید.

۱۴ هر یک از عبارات ستون سمت راست را به عبارت مناسب آن در ستون سمت چپ وصل کنید.

محیط زندگی و کشور	انتخاب نام نیکو برای فرزندان
شناسنامه	حق استفاده از خدمات پزشکی و بهداشتی
وظیفه پدر و مادر	فرزند چه کسی و متعلق به کدام کشور است
در خانه و خانواده	حق برخورداری از محبت پدر و مادر

جدول زیر را تکمیل کنید.

			س	
	م			
		د		
		ع		

- ۱۵ هیچ‌کس حق ندارد دیگری را ..... کند یا به او صدمه بزند.
- ۱۶ خانواده در حد ..... وسایل زندگی ما را فراهم می‌کند.
- ۱۷ مسئولان در مدرسه نباید بین دانش‌آموزان ..... قائل شوند.
- ۱۸ چون انسان آزاد آفریده شده است نباید ..... دیگران باشد.
- ۱۹ هر فردی ..... یک کشور است.

به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- ۲۰ منظور از حق چیست؟
- ۲۱ تبعه یک کشور بودن یعنی چه؟
- ۲۲ دانش‌آموز چگونه مشکلات درسی را به مسئولان مدرسه اعلام می‌کند؟
- ۲۳ سه مورد از حقوق انسان‌ها در محیط خانه و خانواده را نام ببرید.
- ۲۴ فرزندان چگونه می‌توانند از حق محبت پدر و مادر بهره‌مند شوند؟
- ۲۵ چرا هیچ کس نمی‌تواند به تنهایی زندگی کند؟
- ۲۶ دو مورد از حقوق انسان‌ها در محیط زندگی و کشور را نام ببرید.
- ۲۷ خداوند درباره گرامی بودن مقام انسان در سوره اسراء آیه ۷۰ چه فرموده است؟
- ۲۸ چند نمونه از حقوق طبیعی انسان را نام ببرید.
- ۲۹ شناسنامه را تعریف کنید.
- ۳۰ حقوق طبیعی یعنی چه؟

درس دوم: من مسئول هستم.

گزینه درست را انتخاب کنید.

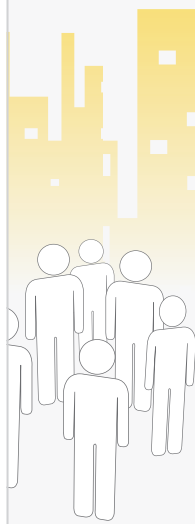
- ۱ به وظایفی که هریک از ما به عهده داریم و از ما انتظار می‌رود آن‌ها را به خوبی انجام دهیم چه می‌گویند؟
 (۱) حق (۲) نقش (۳) مسئولیت (۴) شکرگزاری
- ۲ کدام گزینه در مورد شکرگزاری صحیح است؟
 (۱) قدر نعمت‌ها را دانستن (۲) مراقبت از خود
 (۳) پیروی از دستورات خداوند (۴) اطاعت از پدر و مادر
- ۳ کدام یک از موارد زیر به منزله برابری بین افراد است؟
 (۱) همدلی (۲) حقوق متقابل
 (۳) مسئولیت‌پذیری (۴) نقش آفرینی
- ۴ یکی از مسئولیت‌های مهم من این است که .....
 (۱) ورزش کنم (۲) مراقب رفتارم باشم
 (۳) استعدادهایم را شکوفا کنم. (۴) از خودم مراقبت کنم

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

- ۵ بدن انسان یکی از شگفتی‌های ..... است.
- ۶ همان‌طور که ما حقوقی داریم ..... هم هستیم.
- ۷ افراد در ..... مختلف مسئولیت‌های مختلفی دارند.
- ۸ خداوند از اعمال و رفتار من و آنچه در فکر من می‌گذرد ..... است.
- ۹ من باید تلاش کنم ..... خودم را بشناسم و آن‌ها را شکوفا کنم.
- ۱۰ یکی از مسئولیت‌های مهم من ..... از خودم است.

درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

- ۱۱ استفاده صحیح از نعمت‌های خداوند به معنی شکرگزاری نیست.
- ۱۲ در جامعه بعضی از افراد در نقش‌های مختلف مسئولیت دارند.
- ۱۳ اموال عمومی مدرسه متعلق به همه است.
- ۱۴ دروغ نگفتن و غیبت نکردن یکی از مسئولیت‌های من نسبت به خودم است.
- ۱۵ هیچ‌کس از اعمال و رفتاری که ما انجام می‌دهیم آگاه نیست.
- ۱۶ در برابر خون شهیدان مسئول بودن یعنی مسئولیت نسبت به اعضای جامعه.

نام: .....

آزمون

کلاس: .....

نام خانوادگی: .....

آزمون نوبت اول

تاریخ: ..... / ..... / .....

۱/۷۵

✓× درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

۱. تبعه کشور ایران بودن موجب می‌شود افراد حقوقی بر مبنای قوانین ایران داشته باشند.
۲. مسئولیت‌ها و تکالیف هیچ ارتباطی با یکدیگر ندارند و به همین دلیل بعضی از افراد هیچ مسئولیتی ندارند.
۳. توزیع فعالیتی است که بین تولیدکننده و مصرف‌کننده ارتباط برقرار می‌کند.
۴. استاندارد یعنی اینکه در تولید هر کالا باید یک سری معیارها و ویژگی‌ها رعایت شود.
۵. رشته‌کوه زاگرس در غرب ایران کشیده شده است و جهت آن شمال غربی به جنوب شرقی است.
۶. یکی از دلایل حفاظت از زیستگاه‌ها فواید گیاهان و جانوران برای انسان‌ها می‌باشد.
۷. پوشش گیاهی و میزان بارندگی در دامنه شمالی و جنوبی رشته‌کوه البرز یکسان است.

۶

📖 جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

۸. .... یعنی اینکه خود را به جای فرد حادثه‌دیده بگذاریم و احساس او را درک کنیم.
۹. مهم‌ترین عناصر آب و هوا ..... و ..... است.
۱۰. .... کسی است که کالا و خدمات را به منظور رفع نیاز خود می‌خرد.
۱۱. در کشور ما مؤسسات مختلفی برای بیمه به وجود آمده است که همه آن‌ها زیر نظر ..... فعالیت می‌کنند.
۱۲. تهیه و تصویب قوانین عادی کشور در چارچوب قانون اساسی به عهده ..... است.
۱۳. یکی از مهمترین علل پدید آمدن قوانین و مقررات در جامعه ..... و ..... افراد است.
۱۴. .... یعنی وظایفی که هر یک از ما بر عهده داریم و انتظار می‌رود آن‌ها را انجام دهیم.
۱۵. .... زمین‌هایی است که از یک طرف به کوه و از سمت دیگر به دشت مربوط می‌شوند.
۱۶. دانشجویان و دانش‌آموزان می‌توانند در بخش ..... جمعیت هلال احمر به صورت داوطلبانه عضو شوند.
۱۷. .... یعنی استفاده صحیح از نعمت‌ها و قدر نعمت‌ها را دانستن و هدر ندادن آن‌ها.

۱

🌟 وصل کنید.

۱۸. هر یک از عبارات ستون سمت راست را به عبارت مناسب آن در ستون سمت چپ وصل کنید.

☐ اجباری و اختیاری	☐ صنعت
☐ بینالود - هزار مسجد	☐ ۱۷۷
☐ اصول قانون اساسی	☐ انواع بیمه
☐ تولید خودرو	☐ کوه‌های خراسان

❓ به سؤالات زیر پاسخ دهید.

۱/۵

۱۹. ایران دارای چند ناحیه آب و هوایی است و این نواحی در کدام قسمت ایران می‌باشد؟

۲۰. عوامل تولید را نام برده و بنویسید مهم‌ترین آن‌ها کدام است و چرا؟

۲۱. برجسب مشخصات کالا باید دارای چه اطلاعاتی باشد؟

۲۲. بیمه چیست؟

۲۳. چرا زیستگاه‌ها تخریب می‌شوند؟ (۳ مورد)

۲۴. چهار مورد از مهم‌ترین خدمات شهرداری را بنویسید.

۲۵. چه وسایلی به شناخت محیط زندگی کمک می‌کنند؟ (۴ مورد)

۲۶. دو مورد از وظایف جمعیت هلال احمر در شرایط عادی و دو مورد از وظایف این سازمان را در هنگام وقوع حوادث بنویسید.

۲۷. دو مورد از وظایف شورای نگهبان را به طور کامل توضیح دهید.

۲۸. حقوق طبیعی را با ذکر مثال تعریف کنید.

۲۹. دو مورد از مسئولیت‌های فرد نسبت به اعضای جامعه را بنویسید.

۱

۱

۱

۱

۷/۷۵

۱

۱

۱

۱

۱

۱

درس سیزدهم: جمعیت ایران

گزینه درست را انتخاب کنید.

- ۱ کدام کشورهای اروپایی با رشد منفی جمعیت مواجه شده‌اند؟
 (۱) ایرلند و انگلستان (۲) سوئیس و دانمارک (۳) ایتالیا و اسپانیا (۴) سوئیس و پرتغال
- ۲ اگر جمعیت شهر A، ۴۵۰۰۰۰ و مساحت آن ۱۲۵۰۰ کیلومتر باشد تراکم جمعیت این شهر چقدر است؟
 (۱) ۳۶ (۲) ۴۶ (۳) ۶۵ (۴) ۲۵
- ۳ چرا خوزستان از نواحی پر جمعیت کشورمان است؟
 (۱) وجود جلگه‌های حاصلخیز (۲) آب و هوا و باران فراوان
 (۳) معادن و ذخایر (۴) وجود دانشگاه‌ها و مراکز علمی
- ۴ دومین ناحیه پرتراکم ایران کجاست؟
 (۱) منطقه شهری تهران (۲) کوهپایه‌های البرز و زاگرس
 (۳) ناحیه خوزستان (۴) ناحیه جلگه‌های کناره دریای خزر
- ۵ مسئول سرشماری جمعیت در ایران کدام است؟
 (۱) وزارت کشور (۲) مرکز آمار ایران (۳) سازمان ثبت احوال (۴) وزارت رفاه

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

- ۶ اولین مکان پرجمعیت در ایران ..... است.
- ۷ گروه ..... جمعیت سنی بین ۶۵-۲۶ دارند.
- ۸ مکان‌های خالی از جمعیت در ایران دشت لوت و ..... هستند.
- ۹ در کشورهای دارای افزایش جمعیت، زاد و ولد زیاد و مرگ و میر ..... است.
- ۱۰ تراکم جمعیت در ایران در هر کیلومترمربع ..... است.
- ۱۱ پرجمعیت‌ترین کشور همسایه ایران کشور ..... است.
- ۱۲ سومین ناحیه پرتراکم ایران ناحیه ..... است.
- ۱۳ کشورهایی با رشد منفی جمعیت، سوئیس و ..... هستند.
- ۱۴ به نسبت افرادی که در یک جا زندگی می‌کنند به مساحت آن جا ..... جمعیت آن مکان گفته می‌شود.

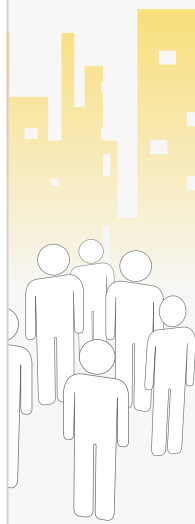
درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

- ۱۵ رشد منفی جمعیت، افزایش زاد و ولد و کاهش مرگ و میر است.
- ۱۶ کم شدن نیروی جوان و فعالیت‌های اقتصادی از اثرات رشد منفی جمعیت است.
- ۱۷ علت تراکم جمعیت در کوهپایه‌های زاگرس و البرز وجود معادن و مخازن است.
- ۱۸ طبق سرشماری سال ۱۳۹۰ کشور ما ۷۵ میلیون جمعیت دارد.

وصل کنید.

۱۹ هر یک از عبارات ستون سمت راست را به عبارت مناسب آن در ستون سمت چپ وصل کنید.

منطقه شهری تهران	جمعیت بین ۱-۲۵ سال
گروه سنی اول	تراکم جمعیت ایران در هر کیلومتر
کاهش جمعیت	نواحی خالی از جمعیت
۴۶ نفر	زاد و ولد کم و مرگ و میر زیاد
دشت لوت و دشت کویر	پرجمعیت‌ترین ناحیه کشور ما

نام: .....

آزمون
آزمون نوبت دوم (۲)

کلاس: .....

تاریخ: ..... / ..... / .....

نام خانوادگی: .....

گزینه درست را انتخاب کنید.

۱ کدام یک از موارد زیر جزو عوامل تولید نیست؟

- (۱) نفت و گاز
 (۲) کارگرها و مهندسين
 (۳) مصرف کننده
 (۴) ابزارآلات و ماشین های کارخانه

۲ کدام مورد درست است؟

- (۱) رشته کوه زاگرس در مسیر شمال شرقی - جنوب غربی کشیده شده است.
 (۲) در دامنه جنوبی رشته کوه البرز بارندگی بیشتر از دامنه شمالی آن است.
 (۳) مهم ترین قله رشته کوه البرز سبلان نام دارد.
 (۴) جلگه ها، زمین های حاصلخیز و مناسب برای کشاورزی هستند.

۳ کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) اغلب رودهای دائمی و پرآب ایران از کوه های البرز و زاگرس سرچشمه می گیرند.
 (۲) رودهای پرآب ایران چون از شیب های تند کوهستانی جاری می شوند، قابل کشتیرانی نیستند.
 (۳) در ایران هیچ رود قابل کشتیرانی وجود ندارد.
 (۴) رودهایی که از کوه های پراکنده داخلی سرچشمه می گیرند، به خلیج فارس و دریای عمان می ریزند.

۴ کدام مورد نادرست است؟

- (۱) هخامنشیان خط میخی را از تمدن جیرفت اقتباس کردند.
 (۲) در دوره های اشکانیان و ساسانیان، خط پهلوی رایج بود.
 (۳) ایرانیان در معماری با توجه به شرایط آب و هوایی و مصالحی که در منطقه آن ها وجود داشت از سنگ، چوب و خشت استفاده می کردند.
 (۴) در دانشگاه جندی شاپور موسیقی و کیمیاگری نیز تدریس می شد.

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.

۵ همراه با هر حقی، ..... هم وجود دارد. این دو مانند دو کفه ترازو هستند.

۶ مهم ترین علت پدید آمدن قوانین و مقررات ..... و ..... است.

۷ اگر تعداد افرادی که متولد می شوند ..... از افرادی که می میرند باشد، جمعیت کاهش می یابد.

۸ تمدن جیرفت در استان ..... قرار دارد.

۹ تمدن شهر سوخته متعلق به حدود ..... سال پیش است.

۱۰ مهم ترین اثر به جا مانده از تمدن ایلام ..... است.

۱۱ آریایی ها حدود ..... سال پیش از شمال دریای خزر وارد ایران شدند و شامل سه قوم ..... ، ..... و ..... بودند.

۱۲ در دوره حکومت ..... شهرهای زیادی در ایران ساخته شد.

۱۳ مهم ترین پیشه و وسیله معیشت مردم در دوران ایران باستان بود.

۱۴ در دوره هخامنشی به دلیل ..... و ..... تجارت رونق گرفت.

۱۵ زبان ایرانیان در دوره هخامنشیان ..... و در دوره اشکانیان و ساسانیان ..... یا ..... بوده است.

وصل کنید.

۷۵٪

۱۶ هر یک از عبارات ستون سمت راست را به عبارت مناسب آن در ستون سمت چپ وصل کنید.

☐ آب و هوای گرم و خشک کویری	☐ گیلان
☐ آب و هوای معتدل و مرطوب خیزی	☐ یزد
☐ آب و هوای معتدل و نیمه خشک کوهستانی	☐ آذربایجان شرقی

به سوالات زیر پاسخ دهید.

۲۵٪

۱۷ شما نسبت به خودتان چه مسئولیتی دارید؟ یک مورد را مثال بزنید.

۵٪

۱۸ نیمه چیست؟

۲۵٪

۱۹ یکی از حقوق مصرف‌کنندگان را نام ببرید.

۷۵٪

۲۰ تراکم جمعیت را تعریف کنید.

۷۵٪

۲۱ تراکم جمعیت در مناطق داخلی ایران کم است یا زیاد؟ چرا؟ دو دلیل را ذکر کنید.

۱

۲۲ چرا در مناطق داخلی ایران خاک برای کشاورزی مناسب نیست و هموس آن بسیار کم است؟

۱

۲۳ دو نوع از انواع گردشگری را نام ببرید و برای هر کدام یک مقصد گردشگری در ایران مثال بزنید.

۱

۲۴ هنگام سفر دو نوع نقشه کمک زیادی به ما می‌کند. آن‌ها را نام ببرید و از اطلاعاتی که هر یک از نقشه‌ها به ما می‌دهند یک مورد را مثال بزنید.

۱

۲۵ منظور از پارک ملی چیست؟

۱

۲۶ میراث فرهنگی را تعریف کنید و بگویید چه انواعی دارد؟

۷۵٪

۲۷ از ویژگی‌های تمدن سه مورد را نام ببرید.

۱

۲۸ آخرین حکومت دوره ایران باستان چه نام داشت و چه طور از بین رفت؟

۱

۲۹ چرا حکومت‌های ایران باستان به سپاه و نیروی نظامی بزرگی احتیاج داشتند؟

۱

۳۰ با توجه به نابرابری اجتماعی که در ایران باستان وجود داشت، بگویید عامه مردم از چه امتیازاتی محروم بودند و شرایط زندگی آن‌ها چگونه بود؟ (۲ مورد)

۱

۳۱ پیامبر ایرانیان در دوره ایران باستان چه نام داشت؟ آیین او را به اختصار توضیح دهید.

۵٪

۳۲ از جشن‌های مردم در ایران باستان دو مورد را نام ببرید.

۵٪

۳۳ از بناهای بزرگ و عظیم دوره ایران باستان که شهرت جهانی دارند، علاوه بر تخت جمشید دو مورد را نام ببرید.

درس اول: من حق دارم

۱ گزینۀ ۳ ۲ گزینۀ ۲ ۳ گزینۀ ۴ ۴ طبیعی ۵ شناسنامه ۶ حق ۷ آزاد ۸ گناهی ۹ درست ۱۰ درست ۱۱ نادرست ۱۲ نادرست ۱۳ درست ۱۴ انتخاب نام نیکو برای فرزندان ← وظیفه پدر و مادر حق استفاده از خدمات پزشکی و بهداشتی ← محیط زندگی و کشور فرزند چه کسی و متعلق به کدام کشور است ← شناسنامه حق برخورداری از محبت پدر و مادر ← در خانه و خانواده ۱۵ مسخره ۱۶ توان مالی ۱۷ تبعیض ۱۸ بنده ۱۹ تبعه	۲۰ چیزهایی که انسان به دلیل مقام انسانی اش شایستگی داشتن آن‌ها را دارد. ۲۱ یعنی افراد حقوقی بر مبنای قوانین آن کشور دارند. ۲۲ نظرش را مؤدبانه و محترمانه بیان می‌کند. ۲۳ (۱) حق داشتن شناسنامه، (۲) حق سواد و تحصیل، (۳) حق داشتن غذا، لباس و مسکن ۲۴ وقتی پدر و مادر فرصتی را برای صحبت با آن‌ها اختصاص دهند و در هنگام ناراحتی به حرف آن‌ها گوش دهند و کمکشان کنند. ۲۵ زیرا انسان (۱) از ابتدای تولد با دیگران رابطه برقرار می‌کند و در (۲) ادامه زندگی به مدرسه می‌رود و ازدواج می‌کند و (۳) برای رفع نیازهای خود از دیگران کمک می‌گیرد. ۲۶ (۱) حق زندگی در محیطی سالم و پاک، (۲) حق استفاده از خدمات پزشکی و بهداشتی ۲۷ ما فرزندان آدم را بسیار گرامی داشتیم ... و آن‌ها را بر بسیاری مخلوقات دیگر برتری بخشیدیم. ۲۸ (۱) حق حیات، (۲) حق ازدواج، (۳) حق آزادی، (۴) حق پدر و مادر شدن ۲۹ نشان می‌دهد که فرزند چه کسی هستیم و به کدام کشور تعلق داریم. ۳۰ انسان‌ها از ابتدای خلقت و تولد دارای حقوق طبیعی می‌شوند.

درس دوم: من مسئول هستم

۱ گزینۀ ۳ ۲ گزینۀ ۱ ۳ گزینۀ ۲ ۴ گزینۀ ۴	۱ گزینۀ ۳ ۲ گزینۀ ۱ ۳ گزینۀ ۲ ۴ گزینۀ ۴

۵ خلقت ۶ مسئول ۷ نقش‌های ۸ آگاه ۹ استعدادها ۱۰ مراقبت ۱۱ نادرست ۱۲ نادرست ۱۳ درست ۱۴ درست ۱۵ نادرست ۱۶ درست ۱۷ نخوردن غذای غیربهداشتی ← مسئولیت نسبت به خود تلاش برای آبادانی کشور و دفاع از استقلال آن ← مسئولیت نسبت به اعضای جامعه برقراری روابط با دیگران ← حقوق متقابل استفاده صحیح از نعمت‌های خداوند ← شکرگزاری آسیب نرساندن به محیط زیست ← مسئولیت نسبت به عالم آفرینش ۱۸ اطاعت ۱۹ شکرگزاری ۲۰ خود ۲۱ خوشبختی ۲۲ مسئولیت ۲۳ یعنی در روابطی که با دیگران داریم، همان‌طور که ما حق داریم دیگران هم بر ما حق دارند. ۲۴ (۱) شکرگزار خدا باشیم، (۲) او را عبادت کنیم. ۲۵ (۱) طوری رفتار کنیم که همسایگان آزرده نشوند. (۲) برای حفظ امنیت با اهالی محل و مسئولان همکاری کنیم. (۳) از وحدت و استقلال کشور دفاع کنیم. ۲۶ (۱) حفظ بهداشت و پاکیزگی محیط زیست، (۲) بر هم نزدن نظم طبیعت ۲۷ نعمت عقل، استعداد، فکر، خانواده، معلم، خوراک، پوشاک، توانایی و ... ۲۸ باعث خوشبختی و سعادت خود انسان می‌شود. ۲۹ (۱) همکاری با پدر و مادر در کارهای خانه، (۲) مراقبت از خواهر و برادر خود ۳۰ مسئولیت یعنی هر یک از ما عهده‌دار وظایفی هستیم و انتظار می‌رود آن‌ها را انجام دهیم. ۳۱ کسی که وقتی وظایفی به او سپرده شد آن‌ها را به خوبی انجام دهد. ۳۲ (۱) پدر: تربیت فرزندان - کارکردن، (۲) همسر و مادر: کمک در کارهای خانه - تربیت فرزندان، (۳) پزشک: خدمت به مردم - پزشک خوب در کار، (۴) همسایه: کمک‌کردن به همسایه‌ها در مشکلات، (۵) برادر: کمک به کارهای خانه ۳۳ شکرگزاری، استفاده صحیح از نعمت‌ها، قدر نعمت‌ها را دانستن و به هدر ندادن آن‌ها است. ۳۴ (۱) رعایت مقررات و نظم در کلاس مدرسه، (۲) مراقبت از اموال عمومی مدرسه، (۳) به حرف معلم گوش دهیم و درس‌ها را خوب بخوانیم، با هم‌کلاسی‌ها مهربان باشیم.	۱۳ درست ۱۴ انتخاب نام نیکو برای فرزندان ← وظیفه پدر و مادر حق استفاده از خدمات پزشکی و بهداشتی ← محیط زندگی و کشور فرزند چه کسی و متعلق به کدام کشور است ← شناسنامه حق برخورداری از محبت پدر و مادر ← در خانه و خانواده ۱۵ مسخره ۱۶ توان مالی ۱۷ تبعیض ۱۸ بنده ۱۹ تبعه ۲۰ چیزهایی که انسان به دلیل مقام انسانی اش شایستگی داشتن آن‌ها را دارد. ۲۱ یعنی افراد حقوقی بر مبنای قوانین آن کشور دارند. ۲۲ نظرش را مؤدبانه و محترمانه بیان می‌کند. ۲۳ (۱) حق داشتن شناسنامه، (۲) حق سواد و تحصیل، (۳) حق داشتن غذا، لباس و مسکن ۲۴ وقتی پدر و مادر فرصتی را برای صحبت با آن‌ها اختصاص دهند و در هنگام ناراحتی به حرف آن‌ها گوش دهند و کمکشان کنند. ۲۵ زیرا انسان (۱) از ابتدای تولد با دیگران رابطه برقرار می‌کند و در (۲) ادامه زندگی به مدرسه می‌رود و ازدواج می‌کند و (۳) برای رفع نیازهای خود از دیگران کمک می‌گیرد. ۲۶ (۱) حق زندگی در محیطی سالم و پاک، (۲) حق استفاده از خدمات پزشکی و بهداشتی ۲۷ ما فرزندان آدم را بسیار گرامی داشتیم ... و آن‌ها را بر بسیاری مخلوقات دیگر برتری بخشیدیم. ۲۸ (۱) حق حیات، (۲) حق ازدواج، (۳) حق آزادی، (۴) حق پدر و مادر شدن ۲۹ نشان می‌دهد که فرزند چه کسی هستیم و به کدام کشور تعلق داریم. ۳۰ انسان‌ها از ابتدای خلقت و تولد دارای حقوق طبیعی می‌شوند.

۲۸ به مقرراتی که به وسیله یک نهاد دارای صلاحیت مثل مجلس تصویب شود قانون گویند.

۲۹ با کفش به نمازخانه و مسجد وارد نشویم، رعایت حجاب اسلامی

۳۰ ایستادن در صف اتوبوس - نانوائی - سلام کردن - احوال پرسى

۳۱ خیر، برخلاف قانون و دارای مجازات است.

۳۲ قانون اساسی توجه خاصی به حقوق اساسی و اجتماعی همه مردم دارد و همه موظف اند به این قوانین احترام بگذارند.

۳۳ مجلس شورای اسلامی - شورای نگهبان

۳۴ قوانین عادی را تهیه و تصویب می کنند.

۳۵ نمایندگان مجلس شورای اسلامی از بین خود فردی را به عنوان رئیس مجلس انتخاب می کنند.

۳۶ ۱۲ نفر - ۶ نفر فقیه توسط رهبر و ۶ نفر حقوقدان از طرف قوه قضائیه به مجلس معرفی می شوند.

۳۷ (۱) این شورا همه مصوباتی را که مجلس تصویب می کند با قانون اساسی و اصول و احکام دین اسلام تطبیق می دهد و اگر برخلاف قانون اساسی و اصول و احکام دین اسلام باشد آن ها را رد می کند یا دوباره به مجلس برمی گرداند تا اصلاح شود. (۲) این شورا بر انتخاباتی که در کشور برگزار می شود مانند انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی، نظارت می کند و صلاحیت اعضای انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی را تأیید یا رد می کند.

۳۸ از بین بهترین افراد که شایستگی لازم را برای این کار دارند انتخاب شوند. چون وضع قانون اهمیت زیادی دارد.

۳۹ توسط مردم به مدت ۴ سال انتخاب می شوند.

درس پنجم: همدلی و همیاری در حوادث

۲ گزینه ۲

۱ گزینه ۳

۴ گزینه ۱

۳ گزینه ۴

۶ همیاری

۵ انسان دوستی

۸ ۱۱۲

۷ حمل و نقل

۱۰ مسئولیت

۹ جمعیت هلال احمر

۱۲ پیش بینی

۱۱ جنگ

۱۴ درست

۱۳ زلزله

۱۶ نادرست

۱۵ درست

۱۷ درست

۱۸ کمک به مجروحین و اسکان مصدومین - کار جمعیت هلال احمر دانش آموزان و دانشجویان داوطلب برای همکاری - سازمان جوانان هلال احمر

کمک به مردم در حوادث کوهستانی - ندای امداد جمعیت هلال احمر (۱۱۲)

۲۰ هلال احمر

۱۹ اورژانس

۲۲ همدلی

۲۱ سرشت

۲۳ (۱) نیروی انتظامی، (۲) اورژانس، (۳) هلال احمر، (۴) آتش نشانی

درس سوم: چرا به مقررات و قوانین نیاز داریم؟

۲ گزینه ۳

۱ گزینه ۲

۴ مطلق

۳ همگان

۶ درست

۵ قانون

۸ درست

۷ نادرست

۹ ایجاد نظم و امنیت - احترام به حقوق دیگران

اعمال خود که سبب خسارت به دیگران می شود - مغایرت با قانون

حفظ حقوق افراد - پدید آمدن مقررات و قوانین در جامعه

۱۱ آزادی

۱۰ قوانین

۱۲ مغایر

۱۳ (۱) نادیده گرفتن قوانین الهی، (۲) اعمال حق خود که سبب خسارت به دیگران شود.

۱۴ بر هم زدن نظم و امنیت اجتماعی، (۲) پایمال شدن حقوق افراد

۱۵ (۱) برقراری نظم، (۲) حفظ حقوق افراد

۱۶ از زمان برقراری روابط اجتماعی با دیگران

درس چهارم: قانون گذاری

۲ گزینه ۱

۱ گزینه ۳

۴ گزینه ۲

۳ گزینه ۲

۶ گزینه ۴

۵ گزینه ۳

۸ قانون

۷ گزینه ۱

۱۰ مقننه

۹ اساسی

۱۲ مردم

۱۱ خبرگان

۱۴ نادرست

۱۳ قضائیه

۱۶ درست

۱۵ درست

۱۷ نادرست

۱۸ سلام کردن - قوانین اجتماعی

قانون - مقررات مصوب مجلس

رعایت حجاب اسلامی - مقررات مذهبی، اخلاقی

ارجاع قانون به مجلس - شورای نگهبان

۲۰ حقوقدان

۱۹ نهاد

۲۲ شورای نگهبان

۲۱ قانون گذاران

۲۳ اجتماعی

۲۴ (۱) نیازها، (۲) موضوعات مختلف جامعه

۲۵ (۱) بدون داشتن صلاحیت و مدرک پزشکی به درمان افراد پرداختن،

(۲) ممنوعیت عبور از چراغ قرمز

۲۶ (۱) حقوق ملت، (۲) روابط و وظایف حکومت و مردم

۲۷ (۱) مقررات مذهبی، اخلاقی، (۲) مقررات اجتماعی، (۳) مصوب نهادها

(حکومتی)